

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

19 martie 2019*

[Texte îndreptat prin Ordonanța din 30 aprilie 2019]

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Proceduri comune de acordare și retragere a protecției internaționale – Directiva 2013/32/UE – Articolul 33 alineatul (2) litera (a) – Respingerea unei cereri de azil de către autoritățile unui stat membru ca inadmisibilă pentru motivul acordării prealabile a protecției subsidiare într-un alt stat membru – Articolul 52 – Domeniul de aplicare *ratione temporis* al acestei directive – Articolele 4 și 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene – Deficiențe sistemice ale procedurii de azil din acest alt stat membru – Respingere sistematică a cererilor de azil – Risc real și dovedit de a face obiectul unui tratament inuman sau degradant – Condiții de viață ale beneficiarilor protecției subsidiare în acest din urmă stat”

În cauzele conexe C-297/17, C-318/17, C-319/17 și C-438/17,

având ca obiect cereri de decizie preliminară formulate în temeiul articolului 267 TFUE de Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania), prin deciziile din 23 martie 2017, primite de Curte la 23 mai 2017 (C-297/17) și la 30 mai 2017 (C-318/17 și C-319/17), precum și prin decizia din 1 iunie 2017, primită de Curte la 20 iulie 2017 (C-438/17), în procedurile

Bashar Ibrahim (C-297/17),

Mahmud Ibrahim,

Fadwa Ibrahim,

Bushra Ibrahim,

Mohammad Ibrahim,

Ahmad Ibrahim (C-318/17),

Nisreen Sharqawi,

Yazan Fattayrji,

Hosam Fattayrji (C-319/17)

împotriva

Bundesrepublik Deutschland,

* Limba de procedură: germana.

și

Bundesrepublik Deutschland

împotriva

Taus Magamadov (C-438/17),

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, doamna A. Prechal, domnii M. Vilaras, E. Regan, F. Biltgen, doamna K. Jürimäe și domnul C. Lycourgos, președinți de cameră, domnii A. Rosas, E. Juhász, M. Ilešič (raportor), J. Malenovský, L. Bay Larsen și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul M. Wathelet,

grefier: domnul M. Aleksejev, șef de unitate,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 8 mai 2018,

[Astfel cum a fost îndreptat prin Ordonanța din 30 aprilie 2019] luând în considerare observațiile prezentate:

- pentru domnul Bashar Ibrahim, domnul Mahmud Ibrahim, doamna Fadwa Ibrahim, domnul Bushra Ibrahim, precum și pentru copiii minori Mohammad Ibrahim și Ahmad Ibrahim și pentru doamna Sharqawi, precum și pentru cei șase copii minori ai acesteia, Yazan Fattayrji și Hosam Fattayrji, de D. Kösterke-Zerbe, Rechtsanwältin;
- pentru domnul Magamadov, de I. Stern, Rechtsanwältin;
- pentru guvernul german, de T. Henze, de R. Kanitz, de M. Henning și de V. Thanisch, în calitate de agenți;
- pentru guvernul belgian, de C. Van Lul și de P. Cottin, în calitate de agenți;
- pentru guvernul francez, de D. Colas, de E. de Moustier și de E. Armoët, în calitate de agenți;
- pentru guvernul italian, de G. Palmieri, în calitate de agent, asistată de L. Cordi și de L. D’Ascia, avvocati dello Stato;
- pentru guvernul maghiar, de M. Z. Fehér, de G. Koós și de M. Tátrai, în calitate de agenți;
- pentru guvernul neerlandez, de J. Langer, de M. Bulterman, de C. S. Schillemans și de M. Gijzen, în calitate de agenți;
- pentru guvernul polonez, de B. Majczyna, în calitate de agent;
- pentru guvernul Regatului Unit, de S. Brandon și de C. Crane, în calitate de agenți, asistați de M. D. Blundell, barrister;
- pentru Comisia Europeană, de M. Condou-Durande și de C. Ladenburger, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 25 iulie 2018,

pronunță prezenta

Hotărâre

- 1 Cererile de decizie preliminară privesc interpretarea articolului 33 alineatul (2) litera (a) și a articolului 52 primul paragraf din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO 2013, L 180, p. 60, denumită în continuare „Directiva privind procedurile”), precum și a articolelor 4 și 18 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”).
- 2 Aceste cereri au fost prezentate în cadrul a patru litigii între domnul Bashar Ibrahim (cauza C-297/17), domnul Mahmud Ibrahim, doamna Fadwa Ibrahim, domnul Bushra Ibrahim, precum și copiii minori Mohammad și Ahmad Ibrahim (cauza C-318/17) și doamna Nisreen Sharqawi, precum și copiii săi minori Yazan și Hosam Fattayrji (cauza C-319/17), pe de o parte, și Bundesrepublik Deutschland (Republica Federală Germania), pe de altă parte, precum și între aceasta din urmă și domnul Taus Magamadov (cauza C-438/17), în legătură cu deciziile adoptate de Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Oficiul Federal pentru Migrație și Refugiați, Germania) (denumit în continuare „Oficiul”) prin care li s-a refuzat persoanelor în cauză posibilitatea de a beneficia de dreptul de azil.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

- 3 Intitulat „Interzicerea torturii”, articolul 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 (denumită în continuare „CEDO”), prevede:

„Nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.”

Dreptul Uniunii

Carta

- 4 În conformitate cu articolul 1 din cartă, intitulat „Demnitatea umană”:
„Demnitatea umană este inviolabilă. Aceasta trebuie respectată și protejată.”
- 5 Articolul 4 din cartă, intitulat „Interzicerea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante”, prevede:
„Nimeni nu poate fi supus torturii și nici pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante.”
- 6 Articolul 18 din cartă, intitulat „Dreptul de azil”, prevede:
„Dreptul de azil este garantat cu respectarea normelor prevăzute de Convenția [privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 (*Recueil des traités des Nations unies*, vol. 189, p. 150, nr. 2545 [1954])] și de Protocolul din 31 ianuarie 1967 privind statutul refugiaților și în conformitate cu Tratatul privind Uniunea Europeană și cu Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumite în continuare «tratatele»).

- 7 Articolul 47 din cartă, intitulat „Dreptul la o cale de atac eficientă și la un proces echitabil”, prevede la primul paragraf:

„Orice persoană ale cărei drepturi și libertăți garantate de dreptul Uniunii sunt încălcate are dreptul la o cale de atac eficientă în fața unei instanțe judecătorești, în conformitate cu condițiile stabilite de prezentul articol.”

- 8 Articolul 51 din cartă, intitulat „Domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):

„Dispozițiile prezentei carte se adresează instituțiilor, organelor, oficiilor și agențiilor Uniunii, cu respectarea principiului subsidiarității, precum și statelor membre numai în cazul în care acestea pun în aplicare dreptul Uniunii. Prin urmare, acestea respectă drepturile și principiile și promovează aplicarea lor în conformitate cu atribuțiile pe care le au în acest sens și cu respectarea limitelor competențelor conferite Uniunii de tratate.”

- 9 Articolul 52 din cartă, intitulat „Întinderea și interpretarea drepturilor și principiilor”, prevede la alineatul (3):

„În măsura în care prezenta cartă conține drepturi ce corespund unor drepturi garantate prin [CEDO], înțelesul și întinderea lor sunt aceleași ca și cele prevăzute de convenția menționată. Această dispoziție nu împiedică dreptul Uniunii să confere o protecție mai largă.”

Directiva privind standardele

- 10 Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate (JO 2011, L 337, p. 9, denumită în continuare „Directiva privind standardele”) prevede la articolul 2:

„În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

- (a) «protecție internațională» înseamnă statutul de refugiat și statutul conferit prin protecție subsidiară [...];

[...]

- (d) «refugiat» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe care, ca urmare a unei temeri bine fondate de a fi persecutat din cauza rasei sale, a religiei, a naționalității, a opiniilor politice sau a apartenenței la un anumit grup social, se află în afara țării al cărei cetățean este și care nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să solicite protecția respectivei țări sau orice apatrid care, aflându-se din motivele menționate anterior în afara țării în care avea reședința obișnuită, nu poate sau, din cauza acestei temeri, nu dorește să se întoarcă în respectiva țară și care nu intră în domeniul de aplicare a articolului 12;

- (e) «statut de refugiat» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a calității de refugiat a oricărui resortisant al unei țări terțe sau a oricărui apatrid;

- (f) «persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară» înseamnă orice resortisant al unei țări terțe sau orice apatrid care nu poate fi considerat refugiat, dar în privința căruia există motive serioase și întemeiate de a crede că, în cazul în care ar fi trimis în țara sa de origine sau, în cazul

unui apatrid, în țara în care avea reședința obișnuită, ar fi supus unui risc real de a suferi vătămările grave definite la articolul 15 și căruia nu i se aplică articolul 17 alineatele (1) și (2) și nu poate sau, ca urmare a acestui risc, nu dorește protecția respectivei țări;

- (g) «statut conferit prin protecție subsidiară» înseamnă recunoașterea, de către un stat membru, a unui resortisant al unei țări terțe sau a unui apatrid ca persoană eligibilă pentru obținerea de protecție subsidiară;
- (h) «cerere de protecție internațională» înseamnă cererea de protecție prezentată unui stat membru de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, care poate fi înțeleasă ca urmărind să obțină statutul de refugiat sau statutul conferit prin protecție subsidiară, care nu solicită în mod explicit un alt tip de protecție în afara domeniului de aplicare al prezentei directive și care poate face obiectul unei cereri separate;

[...]

- 11 Capitolul II din Directiva privind standardele stabilește condițiile pentru evaluarea cererilor de protecție internațională.
- 12 Din acest capitol II din Directiva privind standardele face parte articolul 4, intitulat „Evaluarea faptelor și circumstanțelor”, al cărui alineat (3) prevede:

„Evaluarea unei cereri de protecție internațională se efectuează la nivel individual, luându-se în considerare următoarele elemente:

- (a) toate faptele pertinente privind țara de origine în momentul luării unei decizii privind cererea, inclusiv actele cu putere de lege și actele administrative ale țării de origine și modul lor de aplicare;
- (b) informațiile și documentele relevante prezentate de solicitant, inclusiv informațiile care permit să se stabilească dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unei persecuții sau al unor vătămări grave;
- (c) statutul individual și situația personală a solicitantului, inclusiv factori precum trecutul, sexul și vârsta acestuia, pentru a se stabili dacă, ținând seama de situația personală a solicitantului, actele la care solicitantul a fost sau riscă să fie expus ar putea fi considerate o persecuție sau o vătămare gravă;

[...]

- 13 Capitolul III din Directiva privind standardele stabilește condițiile pentru a fi considerat refugiat. În acest cadru, articolele 9 și 10 din această directivă, intitulate „Acte de persecuție” și, respectiv, „Motivele persecuției”, prevăd elementele care trebuie luate în considerare pentru a evalua dacă solicitantul a făcut sau ar putea face obiectul unor persecuții.
- 14 Capitolul IV din Directiva privind standardele, intitulat „Statutul de refugiat”, cuprinde articolul 13 din aceasta, la rândul său intitulat „Acordarea statutului de refugiat”, care prevede:
„Statele membre acordă statutul de refugiat oricărui resortisant al unei țări terțe sau oricărui apatrid care îndeplinește condițiile necesare pentru a fi considerat refugiat în conformitate cu capitolele II și III.”

- 15 Capitolele V și VI din Directiva privind standardele definesc condițiile protecției subsidiare și, respectiv, statutul conferit de această protecție.

- 16 Capitolul VII din Directiva privind standardele, care cuprinde articolele 20-35 din aceasta, definește conținutul protecției internaționale.

Regulamentele Dublin II și Dublin III

- 17 Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid (JO 2013, L 180, p. 31, denumit în continuare „Regulamentul Dublin III”) a abrogat și a înlocuit Regulamentul (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe (JO 2003, L 50, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 56, denumit în continuare „Regulamentul Dublin II”).
- 18 În timp ce Regulamentul Dublin II stabilea, în conformitate cu articolul 1 coroborat cu articolul 2 litera (c) din acesta, doar criteriile și mecanismele de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil, în sensul Convenției privind statutul refugiaților, semnată la Geneva la 28 iulie 1951 (denumită în continuare „Convenția de la Geneva”), Regulamentul Dublin III are, astfel cum rezultă din articolul 1 din acesta, în prezent ca obiect stabilirea unor astfel de criterii și mecanisme în ceea ce privește cererile de protecție internațională care, potrivit definiției care figurează la articolul 2 litera (b) din Regulamentul Dublin III, care face trimitere la definiția enunțată la articolul 2 litera (h) din Directiva privind standardele, sunt cele care vizează obținerea statutului de refugiat sau a statutului conferit de protecția subsidiară.
- 19 Articolul 18 alineatul (1) litera (d) din Regulamentul Dublin III prevede că statul membru responsabil în temeiul acestui regulament este obligat să reprimească un resortisant al unei țări terțe sau un apatrid a cărui cerere a fost respinsă și care a depus o cerere în alt stat membru sau care se află pe teritoriul altui stat membru fără permis de ședere.
- 20 Articolul 49 din Regulamentul Dublin III, intitulat „Intrare în vigoare și aplicabilitate”, prevede:

„Prezentul regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Se aplică cererilor de protecție internațională prezentate începând din prima zi din a șasea lună următoare intrării sale în vigoare și, de la acea dată, se aplică oricărei cereri de preluare sau de reprimire a solicitanților, indiferent de data la care cererea a fost prezentată. Statul membru responsabil cu examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate înainte de acea dată este determinat în conformitate cu criteriile prevăzute în Regulamentul [Dublin II].

[...]”

Directiva 2005/85 și Directiva privind procedurile

- 21 Directiva privind procedurile a operat o reformare a Directivei 2005/85/CE a Consiliului din 1 decembrie 2005 privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a statutului de refugiat (JO 2005, L 326, p. 13, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 242).

22 Potrivit articolului 1, Directiva 2005/85 avea ca scop să stabilească standarde minime cu privire la procedurile de acordare și de retragere a statutului de refugiat. Articolul 2 litera (b) din această directivă definea noțiunea „cerere de azil” drept cererea depusă de un resortisant al unei țări terțe sau de un apatrid care poate fi considerată o cerere de protecție internațională din partea unui stat membru în temeiul Convenției de la Geneva.

23 Articolul 25 din Directiva 2005/85 prevedea:

„(1) În afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul [Dublin II], statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține statutul de refugiat [...], în cazul în care cererea se consideră inadmisibilă în temeiul prezentului articol.

(2) Statele membre pot considera o cerere de azil ca inadmisibilă în temeiul prezentului articol în cazul în care:

(a) un alt stat membru a acordat statutul de refugiat;

[...]”

24 Potrivit articolului 1 din Directiva privind procedurile, aceasta are ca scop să stabilească proceduri comune de acordare și retragere a protecției internaționale în temeiul Directivei privind standardele.

25 Articolul 2 litera (b) din Directiva privind procedurile definește noțiunea „cerere de protecție internațională” ca fiind cererea depusă de un resortisant al unei țări terțe sau de un apatrid în scopul obținerii protecției din partea unui stat membru, care poate fi înțeleasă ca solicitarea statutului de refugiat sau de protecție subsidiară și prin care nu se solicită în mod explicit alt tip de protecție care se află în afara domeniului de aplicare al Directivei privind standardele și care poate fi cerut separat.

26 Articolul 10 alineatul (2) din Directiva privind procedurile prevede:

„Atunci când examinează cererile de protecție internațională, autoritatea decizională determină mai întâi dacă solicitanții îndeplinesc condițiile pentru a obține statutul de refugiat și, în caz contrar, dacă solicitanții sunt eligibili pentru protecție subsidiară.”

27 Articolul 33 din Directiva privind procedurile, intitulat „Cereri inadmisibile”, prevede:

„(1) În afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul [Dublin III], statele membre nu au obligația de a verifica dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva [privind standardele], în cazul în care cererea este considerată inadmisibilă în temeiul prezentului articol.

(2) Statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă numai în cazul în care:

(a) un alt stat membru a acordat protecție internațională;

[...]

(d) cererea este o cerere ulterioară, în cazul în care nu au apărut sau nu au fost prezentate de către solicitant elemente sau date noi referitoare la examinarea menită să stabilească dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei [privind standardele] [...];

[...]”

28 Articolul 40 din Directiva privind procedurile, intitulat „Cereri ulterioare”, prevede la alineatele (2)-(4):

„(2) În scopul luării unei decizii privind admisibilitatea unei cereri de protecție internațională în conformitate cu articolul 33 alineatul (2) litera (d), o cerere ulterioară de protecție internațională este supusă mai întâi unei examinări preliminare pentru a se stabili dacă au apărut sau au fost prezentate de către solicitant elemente sau date noi care se referă la examinarea menită să stabilească dacă solicitantul îndeplinește condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei [privind standardele].

(3) În cazul în care în cadrul examinării preliminare menționate la alineatul (2) se ajunge la concluzia că au apărut sau au fost prezentate de solicitant elemente sau date noi care sporesc semnificativ probabilitatea ca solicitantul să îndeplinească condițiile pentru a fi beneficiar de protecție internațională în temeiul Directivei [privind standardele], cererea este examinată în continuare în conformitate cu capitolul II. De asemenea, statele membre pot să prevadă alte motive pentru examinarea în continuare a unei cereri ulterioare.

(4) Statele membre pot prevedea ca cererea să fie examinată în continuare numai în cazul în care solicitantul respectiv s-a aflat, independent de voința sa, în incapacitatea de a declara situațiile menționate la alineatele (2) și (3) din prezentul articol în cadrul procedurii anterioare, în special prin exercitarea dreptului său la o cale de atac efectivă în temeiul articolului 46.”

29 Articolul 51 alineatul (1) din Directiva privind procedurile prevede:

„Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 1-30, articolului 31 alineatele (1), (2) și (6)-(9), articolelor 32-46, articolului 49 și articolului 50 și anexei I până la cel târziu 20 iulie 2015. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul acestor dispoziții.”

30 Potrivit articolului 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile:

„Statele membre aplică actele cu putere de lege și actele administrative menționate la articolul 51 alineatul (1) cererilor de protecție internațională depuse după 20 iulie 2015 sau după o dată anterioară și procedurilor de retragere a protecției internaționale începute după acea dată. Cererile depuse înainte de 20 iulie 2015 și procedurile de retragere a statutului de refugiat începute înainte de acea dată sunt reglementate de actele cu putere de lege și actele administrative adoptate în temeiul Directivei [2005/85].”

31 Articolul 53 primul paragraf din Directiva privind procedurile prevede că Directiva 2005/85 se abrogă pentru statele membre care au obligații în temeiul Directivei privind procedurile, începând cu 21 iulie 2015, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre privind termenul de transpunere în legislația internă a directivei menționate în anexa II partea B.

32 Articolul 54 primul paragraf din Directiva privind procedurile prevede că aceasta „intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*”, care a avut loc la 29 iunie 2013.

Dreptul german

33 Articolul 29 din Asylgesetz (Legea privind dreptul de azil, denumită în continuare „AsylG”), astfel cum a fost modificată, cu efect de la 6 august 2016, prin Integrationsgesetz (Legea privind integrarea) din 31 iulie 2016 (BGBl. 2016 I, p. 1939, denumită în continuare „Integrationsgesetz”), este intitulat „Cereri inadmisibile” și prevede:

„(1) O cerere de azil este inadmisibilă atunci când

1. un alt stat este responsabil de examinarea cererii de azil
  - a) în conformitate cu Regulamentul [Dublin III] sau
  - b) în temeiul altor norme din dreptul Uniunii Europene sau al unui acord internațional

[...]

2. un alt stat membru al Uniunii Europene a acordat deja în străinătate protecția internațională vizată la articolul 1 alineatul 1 punctul 2,

[...]”

34 Articolul 77 alineatul 1 din AsylG prevede:

„În litigiile guvernate de prezenta lege, instanța se întemeiază pe situația de fapt și de drept existentă la momentul ultimei ședințe; dacă aceasta statuează fără o ședință prealabilă, momentul determinant este cel la care se pronunță hotărârea [...]”

Litigiile principale și întrebările preliminare

Cauzele conexate C-297/17, C-318/17 și C-319/17

35 Reclamanții din litigiul principal sunt solicitanți de azil palestinieni apatrizi care au avut reședința în Siria.

36 Domnul Bashar Ibrahim, reclamant în litigiul principal din cauza C-297/17, este fiul domnului Mahmud Ibrahim și al doamnei Ibrahim, precum și fratele celorlalți trei copii ai acestora din urmă, care, la fel ca părinții lor, au calitatea de reclamanți în litigiul principal din cauza C-318/17. Doamna Nisreen Sharqawi și copiii săi minori sunt reclamanții din litigiul principal din cauza C-319/17.

37 Persoanele în cauză au părăsit Siria în cursul anului 2012 și au ajuns în Bulgaria, unde, prin deciziile din 26 februarie și din 7 mai 2013, li s-a acordat protecție subsidiară. În luna noiembrie a anului 2013, ei și-au continuat drumul prin România, Ungaria și Austria până în Germania, unde, la 29 noiembrie 2013, au depus noi cereri de azil.

38 La data de 22 ianuarie 2014, Oficiul a adresat cereri de reprimire a persoanelor în cauză administrației bulgare însărcinate cu situația refugiaților, care le-a respins prin scrisorile din 28 ianuarie și din 10 februarie 2014. Potrivit acestei administrații, protecția subsidiară deja acordată reclamanților din litigiile principale în Bulgaria atrage inaplicabilitatea în speță a regimului de reprimire prevăzut de Regulamentul Dublin III. În plus, autoritatea bulgară competentă ar fi poliția locală de frontieră.

39 Prin deciziile din 27 februarie și din 19 martie 2014, Oficiul a refuzat să acorde dreptul de azil persoanelor în cauză, fără a examina cererile lor pe fond, pentru motivul că veniseră dintr-o țară terță sigură. Acesta a dispus returnarea lor la frontiera bulgară.

- 40 Prin hotărârile pronunțate la 20 mai și, respectiv, la 22 iulie 2014, Verwaltungsgericht Trier (Tribunalul Administrativ din Trier, Germania) a respins acțiunile introduse împotriva acestor decizii.
- 41 Prin hotărârile din 18 februarie 2016, Oberverwaltungsgericht Rheinland-Pfalz (Tribunalul Administrativ Superior din Renania-Palatinat, Germania) a anulat deciziile de returnare a persoanelor în cauză la frontiera bulgară, dar a respins în rest cererile cu care era sesizat. Potrivit acestei instanțe, dreptul de azil în Germania le-a fost refuzat în mod întemeiat persoanelor în cauză, întrucât ele veniseră în acest stat membru dintr-o țară terță sigură, și anume din Austria. Deciziile menționate de returnare la frontiera bulgară ar fi însă ilegale, întrucât nu s-a dovedit că Republica Bulgaria era în continuare dispusă să îi reprimească pe reclamanții.
- 42 Reclamanții din litigiile principale au formulat recurs la Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală, Germania) împotriva acestor decizii de respingere în parte a cererilor lor. Ei susțin printre altele că, potrivit articolului 49 al doilea paragraf a doua teză din Regulamentul Dublin III, situația lor intră încă sub incidența Regulamentului Dublin II și că acesta din urmă rămâne aplicabil chiar și după acordarea unei protecții subsidiare. Or, potrivit dispozițiilor Regulamentului Dublin II, responsabilitatea inițială a Republicii Bulgaria ar fi fost transferată Republicii Federale Germania în cursul procedurii prevăzute de acesta.
- 43 Republica Federală Germania apreciază că cererile de azil din litigiile principale sunt în prezent inadmisibile potrivit articolului 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG, al cărui text corespunde cu cel al articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile.
- 44 Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) constată că Oficiul nu putea să refuze examinarea cererilor de azil cu care a fost sesizat pentru motivul că reclamanții veneau dintr-o țară terță sigură. Astfel, întrucât dreptul național trebuie interpretat în conformitate cu dreptul Uniunii, o țară terță sigură nu ar putea fi decât un stat care nu este un stat membru al Uniunii. Ar fi, așadar, necesar să se stabilească dacă deciziile în litigiu pot fi considerate drept decizii de respingere întemeiate pe inadmisibilitatea cererilor de azil, conform articolului 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG.
- 45 În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) a hotărât să suspende judecarea cauzelor și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare în fiecare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17:

„1) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva [privind procedurile] se opune aplicării unei prevederi naționale potrivit căreia, în vederea transpunerii abilitării extinse față de reglementarea anterioară de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile], o cerere de protecție internațională este inadmisibilă în cazul în care solicitantului i s-a acordat într-un alt stat membru protecție subsidiară, în măsura în care, în lipsa unei prevederi tranzitorii, reglementarea națională se aplică și în cererile depuse înainte de 20 iulie 2015?

Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva [privind procedurile] permite statelor membre să transpună, cu efect retroactiv, abilitarea extinsă prevăzută la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile], cu consecința că sunt inadmisibile și cererile de azil formulate înainte de transpunerea acestei abilitări extinse, dar care nu au fost soluționate definitiv la data transpunerii?

2) Conferă articolul 33 din Directiva [privind procedurile] statelor membre un drept de alegere a temeiului pentru respingerea cererii de azil ca inadmisibilă, fie pentru că este competentă internațional o altă instanță (Regulamentul Dublin), fie pe baza articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile]?

- 3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare: dreptul Uniunii se opune ca un stat membru să respingă o cerere de protecție internațională din cauza acordării protecției subsidiare într-un alt stat membru ca inadmisibilă ca urmare a transpunerii abilitării de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile], dacă:
- a) solicitantul dorește consolidarea protecției subsidiare care i-a fost acordată într-un alt stat membru (acordarea statutului de refugiat) și procedura de azil din celălalt stat membru a prezentat și prezintă în continuare deficiențe sistemice sau
  - b) regimul protecției internaționale, mai precis condițiile de viață ale persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară în celălalt stat membru care a acordat solicitantului protecție subsidiară:
    - încalcă articolul 4 din cartă, respectiv articolul 3 din CEDO, sau
    - nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 20 și următoarele din Directiva [privind standardele] fără însă a încălca articolul 4 din cartă și articolul 3 din CEDO?
- 4) În cazul unui răspuns afirmativ la a treia întrebare litera b), acest lucru este valabil și atunci când persoanelor care beneficiază de protecție subsidiară nu li se acordă niciun fel de prestații necesare traiului sau li se acordă astfel de prestații într-o măsură mult mai mică față de cele acordate în alte state membre, fără a fi tratate diferit, în această privință, în raport cu resortisanții acestui stat membru?
- 5) În cazul unui răspuns negativ la a doua întrebare:
- a) Se aplică Regulamentul Dublin III într-o procedură privind acordarea protecției internaționale în cazul în care cererea de azil a fost depusă înainte de 1 ianuarie 2014, însă cererea de reprimire după 1 ianuarie 2014, iar solicitantul dobândise anterior protecție subsidiară (în luna februarie 2013) în statul membru solicitat?
  - b) Din dispozițiile Regulamentelor Dublin se poate deduce un transfer de competență implicit asupra statului membru care solicită reprimirea unui solicitant de azil în cazul în care statul membru solicitat a respins în termen cererea de reprimire formulată potrivit Regulamentului Dublin și a făcut trimitere în schimb la un acord de readmisie interstatal?"

Cauza C-438/17

- 46 Domnul Magamadov, solicitant de azil de naționalitate rusă, care se declară cecen, a ajuns în cursul anului 2007 în Polonia, unde, printr-o decizie din 13 octombrie 2008, i s-a acordat protecție subsidiară. În luna iunie a anului 2012, a intrat împreună cu soția și copilul în Germania, unde a depus, la 19 iunie 2012, o cerere de azil.
- 47 La 13 februarie 2013, Oficiul a adresat o cerere de reprimire a persoanei în cauză și a familiei sale autorităților poloneze, care au declarat, la 18 februarie 2013, că sunt de acord să îi reprimească.
- 48 Prin decizia din 13 martie 2013, Oficiul a constatat, fără a efectua o examinare pe fond, că cererile de azil depuse de reclamant și de familia sa erau inadmisibile deoarece Republica Polonă este statul membru responsabil de soluționarea acestor cereri și a dispus transferul persoanelor în cauză în Polonia. Întrucât acest transfer nu a avut loc în termenul stabilit din cauza unor probleme medicale ale soției domnului Magamadov, prin decizia din 24 septembrie 2013, Oficiul și-a retras decizia din 13 martie 2013, motivat de faptul că Republica Federală Germania devenise statul membru responsabil de examinarea cererilor menționate în urma expirării acestui termen. Prin decizia din 23 iunie 2014, Oficiul a refuzat să acorde domnului Magamadov protecția internațională și dreptul de azil, pentru motivul că venise în Germania dintr-o țară terță sigură, și anume din Polonia, și a dispus returnarea sa în acest stat.

- 49 Prin hotărârea din 19 mai 2015, Verwaltungsgericht Potsdam (Tribunalul Administrativ din Potsdam, Germania) a respins acțiunea introdusă împotriva acestei din urmă decizii.
- 50 Prin hotărârea din 21 aprilie 2016, Oberverwaltungsgericht Berlin-Brandenburg (Tribunalul Administrativ Superior din Berlin-Brandenburg, Germania) a anulat decizia Oficiului din 23 iunie 2014. Astfel, acesta a considerat că norma potrivit căreia dreptul de azil nu se acordă unui resortisant străin venit dintr-o țară sigură nu era aplicabilă în cauza principală din cauza derogării prevăzute la articolul 26 bis alineatul 1 a treia teză punctul 2 din AsylG, potrivit căruia norma țării terțe sigure nu se aplică în cazul în care, precum în speță, Republica Federală Germania a devenit statul membru responsabil cu examinarea cererii de protecție formulate de persoana în cauză în temeiul dreptului Uniunii. Întrucât cererea de azil în discuție în litigiul principal a fost depusă înainte de data de 20 iulie 2015, în speță ar fi aplicabilă Directiva 2005/85. Or, această directivă ar permite respingerea unei cereri de azil de către un stat membru fără o examinare pe fond numai atunci când un alt stat membru a recunoscut calitatea de refugiat persoanei în cauză.
- 51 Republica Federală Germania a formulat recurs împotriva acestei hotărâri la Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală). Aceasta susține în special că cererea de azil în discuție în litigiul principal este în prezent inadmisibilă în temeiul articolului 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG, astfel cum a fost modificată prin Integrationsgesetz, din moment ce domnului Magamadov i s-a acordat protecție internațională în Polonia. La rândul său, persoana în cauză consideră că cererea de azil depusă la 19 iunie 2012 nu este inadmisibilă din moment ce Republica Polonia nu i-a acordat statutul de refugiat, ci o simplă protecție subsidiară.
- 52 Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) constată că Oficiul nu putea să refuze examinarea cererii de azil cu care era sesizat pentru motivul că reclamantul venea dintr-o țară terță sigură. Astfel, întrucât dreptul național trebuie interpretat în conformitate cu dreptul Uniunii, o țară terță sigură nu ar putea fi decât un stat care nu este un stat membru al Uniunii. Ar fi, așadar, necesar să se stabilească dacă decizia în litigiu poate fi considerată ca fiind o decizie de respingere întemeiată pe inadmisibilitatea cererii de azil, conform articolului 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG.
- 53 În aceste condiții, Bundesverwaltungsgericht (Curtea Administrativă Federală) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curtii următoarele întrebări preliminare:
- „1) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva [privind procedurile] se opune aplicării unei prevederi naționale potrivit căreia, în vederea transpunerii abilitării extinse față de reglementarea anterioară de la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile], o cerere de protecție internațională este inadmisibilă în cazul în care solicitantului i s-a acordat într-un alt stat membru protecție subsidiară, în măsura în care, în lipsa unei prevederi tranzitorii, reglementarea națională se aplică și cererilor depuse înainte de 20 iulie 2015? Această interpretare se aplică în orice caz atunci când cererea de azil depusă în temeiul articolului 49 din Regulamentul [Dublin III] intră încă în totalitate sub incidența Regulamentului [Dublin II]?
- 2) Dispoziția tranzitorie de la articolul 52 primul paragraf din Directiva [privind procedurile] permite statelor membre să transpună, cu efect retroactiv, abilitarea extinsă prevăzută la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva [privind procedurile], cu consecința că sunt inadmisibile și cererile de azil formulate înainte de intrarea în vigoare a Directivei [privind procedurile] și înainte de transpunerea acestei abilitări extinse, dar care nu au fost soluționate definitiv la data transpunerii?”

Procedura în fața Curții

- 54 Prin Decizia președintelui Curții din 9 iunie 2017, cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 au fost conexe pentru buna desfășurare a fazei scrise și a fazei orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii, întrebările preliminare formulate în aceste trei cauze fiind identice. În plus, prin Decizia Curții din 30 ianuarie 2018, aceste cauze au fost conexe cu cauza C-438/17 pentru buna desfășurare a fazei orale a procedurii, precum și în vederea pronunțării hotărârii.
- 55 În cererile sale de decizie preliminară, instanța de trimitere a solicitat judecarea cauzei potrivit procedurii accelerate prevăzute la articolul 105 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții. Aceste cereri au fost respinse prin Ordonanța președintelui Curții din 14 iulie 2017, Ibrahim și alții (C-297/17, C-318/17 și C-319/17, nepublicată, EU:C:2017:561), precum și prin Ordonanța președintelui Curții din 19 septembrie 2017, Magamadov (C-438/17, nepublicată, EU:C:2017:723).

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 și cu privire la întrebările din cauza C-438/17

- 56 Prin intermediul acestor întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că permite unui stat membru să prevadă o aplicare imediată a dispoziției din dreptul național care transpune articolul 33 alineatul (2) litera (a) din această directivă, în cazul cererilor de azil care nu au fost încă definitiv soluționate, introduse înainte de data de 20 iulie 2015 și înainte de intrarea în vigoare a acestei dispoziții de drept național. În contextul cauzei C-438/17, această instanță solicită, pe de altă parte, să se stabilească dacă soluția este aceeași în cazul în care cererea de azil a fost depusă înainte de intrarea în vigoare a Directivei privind procedurile și intră încă pe deplin, conform articolului 49 din Regulamentul Dublin III, în domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II.
- 57 În temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, statele membre pot considera o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă în cazul în care un alt stat membru a acordat o protecție internațională.
- 58 Prin faptul că prevede posibilitatea ca un stat membru să respingă o astfel de cerere ca inadmisibilă și în situațiile în care solicitantului nu i s-a acordat decât o protecție subsidiară în alt stat membru, această dispoziție extinde posibilitatea prevăzută anterior la articolul 25 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2005/85, care permitea o astfel de respingere numai în cazul în care solicitantului i se acordase statutul de refugiat în alt stat membru.
- 59 Rezultă din articolul 51 alineatul (1) din Directiva privind procedurile că statele membre trebuiau să asigure intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma între altele articolului 33 din această directivă până la cel târziu 20 iulie 2015. În plus, conform articolului 53 primul paragraf din Directiva privind procedurile, Directiva 2005/85 a fost abrogată începând cu 21 iulie 2015.
- 60 Articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile conține dispoziții tranzitorii.
- 61 Astfel, potrivit articolului 52 primul paragraf prima teză din această directivă, statele membre aplică actele cu putere de lege și actele administrative menționate la articolul 51 alineatul (1) cererilor de protecție internațională depuse și procedurilor de retragere a protecției internaționale începute „după 20 iulie 2015 sau după o dată anterioară”.

- 62 Potrivit articolului 52 primul paragraf a doua teză din Directiva privind procedurile, cererile depuse „înainte de 20 iulie 2015” și procedurile de retragere a statutului de refugiat începute înainte de acea dată sunt reglementate de actele cu putere de lege și de actele administrative adoptate în temeiul Directivei 2005/85.
- 63 Din analiza lucrărilor pregătitoare la Directiva privind procedurile, în special din compararea Poziției (UE) nr. 7/2013 în primă lectură a Consiliului în vederea adoptării unei directive a Parlamentului European și a Consiliului privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale, adoptată la 6 iunie 2013 (JO 2013, C 179 E, p. 27), cu Propunerea Comisiei de directivă a Parlamentului European și a Consiliului privind standardele minime cu privire la procedurile din statele membre de acordare și retragere a protecției internaționale [COM(2009) 554 final], rezultă că termenii „sau după o dată anterioară”, care figurează la articolul 52 primul paragraf prima teză din Directiva privind procedurile, au fost adăugați în cursul procesului legislativ (Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punctul 71).
- 64 În consecință, în pofida tensiunii existente între prima și a doua teză ale articolului 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile, reiese din aceste lucrări pregătitoare că legiuitorul Uniunii a intenționat să permită statelor membre care doreau acest lucru să aplice dispozițiile proprii de punere în practică a acestei directive, cu efect imediat, cererilor de protecție internațională depuse înainte de 20 iulie 2015 (Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punctul 72).
- 65 În plus, în lucrările pregătitoare menționate nu există nimic care să indice că legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să limiteze această posibilitate, oferită statelor membre de articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile, doar la dispozițiile care sunt mai favorabile solicitanților de protecție internațională în raport cu cele adoptate anterior în vederea transpunerii Directivei 2005/85.
- 66 Rezultă că, deși articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile a autorizat statele membre să aplice propriile dispoziții de punere în aplicare a acestei directive cererilor de protecție internațională depuse înainte de 20 iulie 2015, totuși el nu le-a constrâns la aceasta. Întrucât această dispoziție oferă, prin utilizarea termenilor „depuse după 20 iulie 2015 sau după o dată anterioară”, diverse posibilități de aplicare în timp, este important, pentru ca principiile securității juridice și egalității în fața legii să fie respectate la punerea în aplicare a dreptului Uniunii, iar solicitanții de protecție internațională să fie astfel protejați împotriva arbitrariului, ca fiecare stat membru care are obligații în temeiul acestei directive să prelucreze în mod previzibil și uniform cererile de protecție internațională care sunt depuse în cursul aceleiași perioade pe teritoriul său (a se vedea în acest sens Hotărârea din 25 iulie 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punctul 73).
- 67 Din deciziile de trimitere reiese că dispoziția prin care a fost transpus în dreptul german motivul de inadmisibilitate suplimentar prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, și anume articolul 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG, a intrat în vigoare la 6 august 2016 și că, în lipsa unor dispoziții tranzitorii generale naționale, instanța de trimitere trebuie, conform articolului 77 alineatul 1 prima teză din AsylG, să își întemeieze decizia în litigiile principale pe situația de fapt și de drept existentă la data ultimei ședințe de judecată la această instanță sau, în lipsa unei ședințe, la data pronunțării deciziei și, prin urmare, pe articolul 29 din AsylG în versiunea în vigoare la acea dată, cu excepția cazului în care articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile se opune aplicării imediate a acestei versiuni cererilor care au fost depuse înainte de intrarea în vigoare a acesteia, dar care nu au fost încă definitiv soluționate.
- 68 În această privință, trebuie să se constate în primul rând că o dispoziție națională precum articolul 77 alineatul (1) prima teză din AsylG garantează că cererile de protecție internațională, depuse în cursul aceleiași perioade pe teritoriul german și cu privire la care nu se statuase în mod definitiv până la intrarea în vigoare a articolului 29 alineatul 1 punctul 2 din AsylG, sunt examinate de o manieră previzibilă și uniformă.

- 69 În al doilea rând, astfel cum rezultă din considerațiile menționate la punctele 64 și 65 din prezenta hotărâre, articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile nu se opune posibilității ca o dispoziție națională care transpune motivul de inadmisibilitate suplimentar prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din această directivă să se aplice *ratione temporis*, în temeiul dreptului național, cererilor de azil depuse înainte de data de 20 iulie 2015 și înainte de intrarea în vigoare a acestei dispoziții de transpunere, dar care nu au fost încă definitiv soluționate.
- 70 În al treilea rând, deși articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile nu se opune în principiu nici unei aplicări imediate a dispozițiilor acestei directive cererilor depuse înainte de intrarea sa în vigoare, trebuie totuși să se constate că o aplicare imediată a motivului de inadmisibilitate suplimentar prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată își atinge limitele într-o situație precum cea în discuție în cauza C-438/17, în care atât cererea de azil depusă în Germania, cât și cererea de reprimire au fost formulate înainte de 1 ianuarie 2014, astfel încât această cerere intră încă pe deplin, conform articolului 49 din Regulamentul Dublin III, în domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II.
- 71 Astfel, Directiva privind procedurile, care a fost adoptată în aceeași zi cu Regulamentul Dublin III, prevede, la fel ca acesta din urmă, o extindere a domeniului său de aplicare la cererile de protecție internațională în raport cu Directiva 2005/85, care l-a precedat și care reglementa doar procedura de azil. Prin urmare, în acest cadru de reglementare mai larg a intervenit introducerea motivului de inadmisibilitate suplimentar prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, care permite statelor membre să respingă o cerere de azil ca inadmisibilă și atunci când solicitantul nu a primit din partea unui alt stat un drept de azil, ci doar o protecție subsidiară.
- 72 Pe de altă parte, în timp ce articolul 25 alineatul (1) din Directiva 2005/85 se referă la Regulamentul Dublin II, articolul 33 alineatul (1) din Directiva privind procedurile face trimitere la Regulamentul Dublin III.
- 73 Rezultă astfel din economia Regulamentului Dublin III și din cea a Directivei privind procedurile, precum și din modul de redactare a articolului 33 alineatul (1) din aceasta din urmă că motivul de inadmisibilitate suplimentar prevăzut la articolul 33 alineatul (2) litera (a) din directiva menționată nu are vocația de a fi aplicabil unei cereri care intră încă în întregime în domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II.
- 74 Având în vedere cele ce precedă, este necesar să se răspundă la prima întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, precum și la întrebările din cauza C-438/17 că articolul 52 primul paragraf din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că permite unui stat membru să prevadă o aplicare imediată a dispoziției naționale care transpune alineatul (2) litera (a) al articolului 33 din această directivă, în cazul cererilor de azil care nu au fost încă definitiv soluționate, depuse înainte de data de 20 iulie 2015 și înainte de intrarea în vigoare a acestei dispoziții naționale. În schimb, acest articol 52 primul paragraf, interpretat în lumina mai ales a articolului 33 menționat, se opune unei astfel de aplicări imediate într-o situație în care atât cererea de azil, cât și cererea de reprimire au fost formulate înainte de intrarea în vigoare a Directivei privind procedurile și, conform articolului 49 din Regulamentul Dublin III, ele intră încă pe deplin în domeniul de aplicare al Regulamentului Dublin II.

Cu privire la a doua întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

- 75 Rezultă din decizia de trimitere că instanța de trimitere solicită, prin intermediul acestei întrebări, să se stabilească dacă articolul 33 din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să respingă o cerere de azil ca inadmisibilă în temeiul alineatului (2) litera (a) al acestui articol 33, fără ca acestea din urmă să recurgă în mod prioritar la procedurile de preluare sau de reprimire prevăzute de Regulamentele Dublin II sau Dublin III.

- 76 Potrivit articolului 33 alineatul (1) din Directiva privind procedurile, în afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul Dublin III, statele membre nu au obligația să verifice dacă solicitantul îndeplinește condițiile cerute pentru a obține protecție internațională în conformitate cu Directiva privind standardele, în cazul în care cererea este considerată inadmisibilă potrivit articolului 33 din această directivă. Alineatul (2) al acestui articol 33 enumeră în mod exhaustiv situațiile în care statele membre pot considera inadmisibilă o cerere de protecție internațională.
- 77 Din modul de redactare a articolului 33 alineatul (1) din Directiva privind procedurile, în special din utilizarea termenilor „[î]n afara cazurilor în care o cerere nu este examinată în conformitate cu Regulamentul [Dublin III]”, precum și din obiectivul economiei de procedură urmărit de această dispoziție rezultă că, în situațiile enumerate la articolul 33 alineatul (2) din această directivă, aceasta permite statelor membre să respingă o cerere de protecție internațională ca inadmisibilă fără ca ele să trebuiască să recurgă în mod prioritar la procedurile de preluare și de reprimire prevăzute de Regulamentul Dublin III.
- 78 În plus, în ceea ce privește cererile de protecție internațională, precum cele în discuție în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, care intră parțial sub incidența Regulamentului Dublin III, un stat membru nu poate să solicite în mod valabil unui alt stat membru să preia sau să reprimească, în cadrul procedurilor definite de acest regulament, un resortisant dintr-o țară terță care a formulat o cerere de protecție internațională în primul dintre aceste state membre după ce i s-a acordat protecția subsidiară de către al doilea dintre acestea.
- 79 Astfel, în această situație, legiuitorul Uniunii a considerat că respingerea unei asemenea cereri de protecție internațională trebuia să fie efectuată mai curând printr-o decizie de inadmisibilitate, în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, decât prin intermediul unei decizii de transfer și de neexaminare, în temeiul articolului 26 din Regulamentul Dublin III (a se vedea Ordonanța din 5 aprilie 2017, Ahmed, C-36/17, EU:C:2017:273, punctele 39 și 41).
- 80 În aceste condiții, este necesar să se răspundă la a doua întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 că, într-o situație precum cea în discuție în cadrul acestora, articolul 33 din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să respingă o cerere de azil ca inadmisibilă în temeiul alineatului (2) litera (a) al acestui articol 33, fără ca acestea din urmă să trebuiască sau să poată recurge în mod prioritar la procedurile de preluare sau de reprimire prevăzute de Regulamentul Dublin III.

Cu privire la a treia și la a patra întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

- 81 Prin intermediul acestor întrebări, care trebuie să fie analizate împreună, instanța de trimitere solicită să se stabilească, pe de o parte, dacă articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să exercite posibilitatea oferită de această dispoziție de a respinge o cerere de acordare a statutului de refugiat ca inadmisibilă pentru motivul că un alt stat membru a acordat deja solicitantului protecție subsidiară, atunci când condițiile de viață ale beneficiarilor unei protecții subsidiare în acest alt stat membru fie contravin articolului 4 din cartă, fie nu respectă dispozițiile capitolului VII din Directiva privind standardele fără a se încălca însă articolul 4 menționat. Aceasta ridică problema dacă, eventual, situația este aceeași inclusiv atunci când acești beneficiari nu primesc, în respectivul stat membru, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară decât în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit în această privință față de resortisanții respectivului stat membru.

- 82 Pe de altă parte, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că se opune ca un stat membru să exercite aceeași posibilitate în cazul în care procedura de azil în celălalt stat membru prezenta și încă mai prezintă deficiențe sistemice.
- 83 În ceea ce privește, în primul rând, situația menționată la punctul 81 din prezenta hotărâre, trebuie amintit că dreptul Uniunii se întemeiază pe premisa fundamentală potrivit căreia fiecare stat membru împărtășește cu toate celelalte state membre și recunoaște că acestea împărtășesc cu el o serie de valori comune pe care se întemeiază Uniunea, după cum se precizează la articolul 2 TUE. Această premisă implică și justifică existența încrederii reciproce între statele membre în recunoașterea acestor valori și, așadar, în respectarea dreptului Uniunii care le pune în aplicare, precum și în faptul că ordinele lor juridice naționale sunt în măsură să furnizeze o protecție echivalentă și efectivă a drepturilor fundamentale recunoscute de cartă, printre altele la articolele 1 și 4 din aceasta, care consacră una dintre valorile fundamentale ale Uniunii și ale statelor sale membre (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 80 și jurisprudența citată).
- 84 Principiul încrederii reciproce între statele membre are, în dreptul Uniunii, o importanță fundamentală, având în vedere că permite crearea și menținerea unui spațiu fără frontiere interne. Mai concret, principiul încrederii reciproce impune, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecăruia dintre aceste state să considere, mai puțin în situații excepționale, că toate celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special drepturile fundamentale recunoscute de acesta (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 81 și jurisprudența citată).
- 85 Prin urmare, în cadrul sistemului european comun de azil, trebuie să se prezume că tratamentul aplicat solicitanților de protecție internațională în fiecare stat membru este conform cu cerințele impuse de cartă, de Convenția de la Geneva, precum și de CEDO (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 82 și jurisprudența citată). Situația este aceeași printre altele în ceea ce privește aplicarea articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, care constituie, în cadrul procedurii comune de azil instituite prin această directivă, o expresie a principiului încrederii reciproce.
- 86 Nu poate fi exclus totuși ca, în practică, acest sistem să întâmpine dificultăți majore de funcționare într-un anumit stat membru, astfel încât să existe un risc serios ca unii solicitanți de protecție internațională să fie tratați, în acest stat membru, într-un mod incompatibil cu drepturile lor fundamentale (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 83 și jurisprudența citată).
- 87 În acest context, trebuie subliniat că, având în vedere caracterul general și absolut al interdicției prevăzute la articolul 4 din cartă, care este strâns legată de respectarea demnității umane și care interzice, fără nicio posibilitate de derogare, tratamentele inumane sau degradante sub orice formă, nu are importanță, pentru aplicarea acestui articol 4, că persoana în cauză s-ar confrunta în chiar momentul transferului, în cursul procedurii de azil sau la finalul acesteia cu un risc serios de a suferi un astfel de tratament (a se vedea prin analogie hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 88).
- 88 Astfel, atunci când instanța sesizată cu o cale de atac împotriva unei decizii de respingere ca inadmisibilă a unei noi cereri de protecție internațională dispune de elemente prezentate de solicitant pentru a dovedi existența unui astfel de risc în statul membru care a acordat deja protecția subsidiară, această instanță este obligată să aprecieze, pe baza unor elemente obiective, fiabile, precise și actualizate în mod corespunzător și în raport cu standardul de protecție a drepturilor fundamentale garantate de dreptul Uniunii, realitatea unor deficiențe fie sistemice sau generalizate, fie afectând anumite grupuri de persoane (a se vedea prin analogie hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 90 și jurisprudența citată).

- 89 În această privință, trebuie subliniat că, pentru a intra în domeniul de aplicare al articolului 4 din cartă, care corespunde articolului 3 din CEDO, și ale cărui sens și întindere sunt, așadar, conform articolului 52 alineatul (3) din cartă, aceleași cu cele conferite de convenția amintită, deficiențele menționate la punctul anterior din prezenta hotărâre trebuie să atingă un prag deosebit de ridicat de gravitate, care depinde de ansamblul datelor din cauză (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 91 și jurisprudența citată).
- 90 Acest prag deosebit de ridicat de gravitate ar fi atins atunci când indiferența autorităților unui stat membru ar avea drept consecință faptul că o persoană în întregime dependentă de ajutorul public s-ar afla, independent de voința sa și de alegerile sale personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme care nu i-ar permite să facă față celor mai elementare nevoi ale sale, cum sunt îndeosebi cele de a se hrăni, de a se spăla și de a-și asigura o locuință, și care i-ar aduce atingere sănătății fizice sau mentale ori care ar aduce-o într-o stare de degradare incompatibilă cu demnitatea umană (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 92 și jurisprudența citată).
- 91 Pragul menționat nu poate, așadar, acoperi situații caracterizate chiar printr-o mare precaritate sau o puternică degradare a condițiilor de viață ale persoanei în cauză, atunci când acestea nu implică lipsuri materiale extreme care să plaseze această persoană într-o situație de o asemenea gravitate încât să poată fi asimilată unui tratament inuman sau degradant (hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 93).
- 92 Date fiind problemele ridicate de instanța de trimitere cu privire la acest aspect, trebuie precizat că, ținând cont de importanța pe care o are principiul încrederii legitime pentru sistemul european comun de azil, încălcările dispozițiilor capitolului VII din Directiva privind standardele care nu au drept consecință nerespectarea articolului 4 din cartă nu împiedică statele membre să exercite posibilitatea oferită de articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile.
- 93 În ceea ce privește împrejurarea, menționată și de instanța de trimitere, că beneficiarii unei protecții subsidiare nu primesc, în statul membru care a acordat solicitantului o astfel de protecție, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară față de în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit față de resortisanții acestui stat membru, aceasta nu poate conduce la constatarea că respectivul solicitant ar fi expus în acel stat unui risc real de a suferi un tratament contrar articolului 4 din cartă decât dacă ea are drept consecință că acesta s-ar afla, din cauza vulnerabilității sale speciale, independent de voința sa și de alegerile personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme care îndeplinește criteriile menționate la punctele 89-91 din prezenta hotărâre.
- 94 În orice caz, simplul fapt că protecția socială și/sau condițiile de viață sunt mai favorabile în statul membru în care a fost depusă noua cerere de protecție internațională decât în statul membru în care a fost deja acordată protecția subsidiară nu este de natură să confirme concluzia că persoana în cauză ar fi expusă, în cazul transferului către acest ultim stat membru, unui risc real de a suferi un tratament contrar articolului 4 din cartă (a se vedea prin analogie hotărârea pronunțată în această zi, Jawo, C-163/17, punctul 97).
- 95 Referitor, în al doilea rând, la situația menționată la punctul 82 din prezenta hotărâre, reiese din cererea de decizie preliminară că deficiențele din procedura de azil avute în vedere de instanța de trimitere constau, în opinia acesteia, în faptul că statul membru care a acordat protecția subsidiară refuză, în mod previzibil și cu încălcarea Directivei privind standardele, să acorde solicitanților de protecție internațională statutul de refugiat și că nu examinează, încălcând articolul 40 alineatul (3) din Directiva privind procedurile, nici cererile ulterioare, în pofida unor elemente sau a unor fapte noi care măresc semnificativ probabilitatea ca solicitantul să îndeplinească cerințele impuse pentru a pretinde acest statut.

- 96 Instanța de trimitere solicită să se stabilească în această privință dacă dispozițiile combinate ale articolului 18 din cartă și ale articolului 78 TFUE impun ca, într-o astfel de situație, un stat membru să examineze noua cerere de protecție internațională în pofida unei norme interne de punere în aplicare a articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile.
- 97 Trebuie amintit că atât Directiva privind standardele, cât și Directiva privind procedurile au fost adoptate în temeiul articolului 78 TFUE, cu scopul de a realiza obiectivul enunțat de acesta și de a asigura respectarea articolului 18 din cartă.
- 98 Potrivit Directivei privind standardele, în special articolului 13 din aceasta, statele membre sunt obligate să acorde statutul de refugiat oricărui resortisant dintr-o țară terță sau apatrid care îndeplinește condițiile pentru a fi considerat refugiat, în conformitate cu capitolele II și III din această directivă. Pentru a stabili dacă situația este aceasta, ele trebuie, conform articolului 4 alineatul (3) din directiva menționată, să evalueze în mod individual fiecare cerere de protecție internațională. Astfel, numai în cazul în care statele membre constată, în urma unei astfel de evaluări individuale, că solicitantul unei asemenea protecții nu îndeplinește condițiile prevăzute în acest capitol III, ci condițiile prevăzute în capitolul V din aceeași directivă, ele îi pot acorda statutul conferit de protecția subsidiară în locul statutului de refugiat.
- 99 Or, dacă procedura de azil într-un stat membru ar conduce la refuzul sistematic, fără o examinare reală, de a acorda statutul de refugiat solicitanților de protecție internațională care îndeplinesc condițiile prevăzute în capitolele II și III din Directiva privind standardele, tratamentul solicitanților de azil din acest stat membru nu ar putea fi considerat ca fiind conform cu obligațiile care decurg din articolul 18 din cartă.
- 100 În aceste condiții, celelalte state membre pot respinge noua cerere pe care persoana în cauză le-a prezentat-o ca inadmisibilă, în temeiul articolului 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile, interpretat în lumina principiului încrederii reciproce. Într-o astfel de situație, revine statului membru care a acordat protecția subsidiară să reia procedura privind obținerea statutului de refugiat.
- 101 Din ansamblul considerațiilor care precedă rezultă că este necesar să se răspundă la a treia și la a patra întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17 după cum urmează:
- Articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un stat membru să exercite posibilitatea oferită de această dispoziție de a respinge o cerere de acordare a statutului de refugiat ca inadmisibilă pentru motivul că un alt stat membru a acordat deja solicitantului o protecție subsidiară de la un alt stat membru, atunci când condițiile de viață previzibile pe care le-ar avea solicitantul menționat în calitate de beneficiar al unei protecții subsidiare în acest alt stat membru nu l-ar expune unui risc serios de a suferi un tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din cartă. Împrejurarea că beneficiarii unei astfel de protecții subsidiare nu primesc, în respectivul stat membru, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară față de în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit față de resortisanții aceluși stat membru, nu poate conduce la constatarea că acest solicitant ar fi expus în statul menționat unui astfel de risc decât dacă ea are drept consecință că acesta s-ar afla, din cauza vulnerabilității sale speciale, independent de voința sa și de alegerile personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme.
  - Articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva privind procedurile trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un stat membru să exercite aceeași posibilitate atunci când procedura de azil în celălalt stat membru care a acordat protecție subsidiară solicitantului conduce la refuzul sistematic, fără o examinare reală, de a acorda statutul de refugiat solicitanților de protecție internațională care îndeplinesc condițiile prevăzute în capitolele II și III din Directiva privind standardele.

Cu privire la a cincea întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17

102 Ținând seama de răspunsul dat în special la a doua întrebare din cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, nu mai este necesar să se răspundă la a cincea întrebare adresată în aceste cauze.

Cu privire la cheltuielile de judecată

103 Întrucât, în privința părților din litigiile principale, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

- 1) **Articolul 52 primul paragraf din Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale trebuie interpretat în sensul că permite unui stat membru să prevadă o aplicare imediată a dispoziției naționale care transpune alineatul (2) litera (a) al articolului 33 din această directivă, în cazul cererilor de azil care nu au fost încă definitiv soluționate, depuse înainte de data de 20 iulie 2015 și înainte de intrarea în vigoare a acestei dispoziții naționale. În schimb, acest articol 52 primul paragraf, interpretat în lumina mai ales a articolului 33 menționat, se opune unei astfel de aplicări imediate într-o situație în care atât cererea de azil, cât și cererea de reprimire au fost formulate înainte de intrarea în vigoare a Directivei 2013/32 și, conform articolului 49 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 iunie 2013 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de protecție internațională prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe sau de către un apatrid, ele intră încă pe deplin în domeniul de aplicare al Regulamentului (CE) nr. 343/2003 al Consiliului din 18 februarie 2003 de stabilire a criteriilor și mecanismelor de determinare a statului membru responsabil de examinarea unei cereri de azil prezentate într-unul dintre statele membre de către un resortisant al unei țări terțe.**
- 2) **Într-o situație precum cea în discuție în cauzele C-297/17, C-318/17 și C-319/17, articolul 33 din Directiva 2013/32 trebuie interpretat în sensul că permite statelor membre să respingă o cerere de azil ca inadmisibilă în temeiul alineatului (2) litera (a) al acestui articol 33, fără ca acestea din urmă să trebuiască sau să poată recurge în mod prioritar la procedurile de preluare sau de reprimire prevăzute de Regulamentul nr. 604/2013.**
- 3) **Articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un stat membru să exercite posibilitatea oferită de această dispoziție de a respinge o cerere de acordare a statutului de refugiat ca inadmisibilă pentru motivul că un alt stat membru a acordat deja solicitantului o protecție subsidiară, atunci când condițiile de viață previzibile pe care le-ar avea solicitantul menționat în calitate de beneficiar al unei protecții subsidiare în acest alt stat membru nu l-ar expune unui risc serios de a suferi un tratament inuman sau degradant în sensul articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Împrejurarea că beneficiarii unei astfel de protecții subsidiare nu primesc, în respectivul stat membru, nicio alocație de subzistență sau sunt destinatari ai unei astfel de alocații într-o limită net inferioară față de în alte state membre, fără a fi totuși tratați diferit față de resortisanții aceluși stat membru, nu poate conduce la constatarea că acest solicitant ar fi expus în statul menționat unui astfel de risc decât dacă ea are drept consecință că acesta s-ar afla, din cauza vulnerabilității sale speciale, independent de voința sa și de alegerile personale, într-o situație de lipsuri materiale extreme.**

Articolul 33 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2013/32 trebuie interpretat în sensul că nu se opune ca un stat membru să exercite aceeași posibilitate atunci când procedura de azil în celălalt stat membru care a acordat protecție subsidiară solicitantului conduce la refuzul sistematic, fără o examinare reală, de a acorda statutul de refugiat solicitanților de protecție internațională care îndeplinesc condițiile prevăzute în capitolele II și III din Directiva 2011/95/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 decembrie 2011 privind standardele referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de protecție internațională, la un statut uniform pentru refugiați sau pentru persoanele eligibile pentru obținerea de protecție subsidiară și la conținutul protecției acordate.

Semnături